

Dit kompetente, kristne barn

- En vurdering af teologi med børn

Teologi med børn eller *barneteologi* er en stærk trend i religionspædagogikken i disse år. Den gør sin indflydelse gældende direkte og indirekte. Derfor vil jeg se nærmere på den – for at lære af den, men også for at blive skarpere i min egen religionspædagogiske profil gennem de afgrænsninger, jeg må foretage i forhold til den.

Hvad er barneteologi?

Barneteologi drejer sig om i meget høj grad at inddrage børnenes erfaringer i troens verden. Det kan gøres på mindst fire måder:

1. *Teologi FOR børn.* Denne form for barneteologi fortjener måske slet ikke det navn, fordi den ligger tæt op ad den traditionelle forståelse, hvor den voksnes opgave er at udlægge den kristne tro for børn. Kort sagt: Hvad skal vi sige til børn, og hvordan skal vi gøre det?

2. *Teologi OM børn.* Ifølge denne opfattelse består barneteologi i at beskrive, hvad Bibelen siger om børn. Der arbejdes med, hvad der kendetegner børn ifølge den kristne tro, og hvilken betydning det får for formidling og samvær med børn.

3. *Teologi MED børn.* Denne version, som er den mest udbredte, er kendetegnet ved en stor jævnbyrdighed mellem barn og voksne. Den voksne bliver mere samtalepartner end formidler i troens anliggender. De fleste vil medgive, at der fortsat eksisterer en asymmetri mellem barn og voksne; men der er stor forskel på, hvordan og hvor meget man accentuerer denne asymmetri.

4. *Teologi AF eller FRA børn.* Denne opfattelse af barneteologi er den mest vidtgående, hvor man lægger stor vægt på Jesu ord om ”at blive som børn”. Man ser i høj grad barnet som forbillede for den voksne, ikke alene i henseende til at være den hjælpeløse og modtagende over for Gud, men også i mere psykologisk forstand, således at den primære læring går fra barn til voksen.

Barneteologi dækker altså over en bred vifte af holdninger og positioner. Min vurdering er, at alle, som arbejder med børn og tro, er præget af – lad os så kalde det – *barneperspektivet*. Det gælder fx kristne forældres oplæring i hjemmene, kristne friskolers kristendomsundervisning, kirkeligt børnearbejde, missionshusenes ”børnenes fem minutter”, folkekirke-, valg- og frimenighedens ”børnekirke” og Oases fokus på børns nådegaver.

Der er ingen tvivl om, at dette barneperspektiv har et nødvendigt og vigtigt anliggende. Det tilsiger både praktiske erfaringer, psykologisk viden og – ikke mindst – et kristent syn på barnet. Det store spørgsmål er imidlertid, hvordan vi finder en sund bibelsk, pædagogisk og psykologisk balance.

Det kan lyde lidt dramatisk at tale om *teologi* med børn. Er teologi ikke noget med et højt intellektuelt niveau? Jo, hvis vi forstår teologi som en akademisk disciplin. Men teologi med børns anliggende er at få teologien (læren om Gud) ned i øjenhøjde, så ”det med Gud” ikke udelukkende bliver for de skarpe hjerner. Hvis vi vælger at forstå teologi som det ”at tale om Gud og reflektere over det”, så kan børn i hvert fald også være med. Det kan dreje sig om teologiske grundspørgsmål, som fx hvem er Gud, hvor kommer vi fra, hvor går vi hen, hvorfor lever vi? Det kan også dreje sig om forståelse og fortolkning af bibeltekster. Men afgørende bliver det så, hvilken position man giver bibelteksten, barnet og den voksne i denne sammenhæng. Derom handler det følgende.

Barneteologiens ”naboer”

Barneteologi er ikke et isoleret fænomen. Den har sit udspring i og har fællesnævnerne med så forskellige fænomener som:

- FNs Barnekonvention af 1989, som – helt berettiget – sætter fokus på barnet som et selvstændigt individ med selvstændige rettigheder. Denne konvention har været med til at give verdens børn en stemme. Barneteologien følger dette op på det trosmæssige felt.

- Reformpædagogikken, som fra begyndelsen af 1900-tallet har haft en stærk stemme i det pædagogiske kor, og som med sin ambition om at se den pædagogiske verden fra *barnets* synspunkt både har nyorienteret og skævvredet opdragelse, undervisning og formidling.
- Den generelle pædagogiske trend de sidste 40 år, hvor autoritet har stået for fald, og vi har fået et enormt fokus på det kompetente barn. Børn fylder ganske enkelt meget mere, hvilket vi mærker i hjemmet, skolen – og kirken.
- Den nye litteraturpædagogik, som kort fortalt går ud på, at eleverne ikke blot skal lytte til lærerens måde at tolke tekster på, men selv skal være fortolkere i deres eget ret. Dette overføres via teologi med børn til læsning og forståelse af bibeltekster.
- Det postmoderne paradigme, der bl.a. tager et voldsomt opgør med sandheden som et absolut fænomen. Når man gør det, må man også relativisere den voksne røst, for i princippet må børn og voksne være lige store – eller små – sandhedsformidlere.
- Befrielsesteologi og feministisk teologi. På tilsvarende måde som de sætter fokus på de fattige og kvinderne, gør barneteologien det med børnene. Men man nøjes ikke med at gå i rette med kirkens forsømmelser over for disse grupper. Man etablerer også særlige teologiske retninger, som orienterer sig ud fra disse grupper.

Lad mig nu vurdere nogle af de bøger, som er aktuelle i forbindelse med barneteologien:

Barnets ret til religion

Friedrich Schweitzers anliggende med bogen *Barnets ret til religion*, der udkom på dansk i 2006, er, at børn har ret til at møde det religiøse. Forfatteren mener, at der er en stor ulykke, hvis voksne ikke foretager en religiøs opdragelse af deres børn. Han påviser, at barnet har anlæg for det religiøse på tilsvarende måde, som det har anlæg for at lære at tale. Men begge dele kræver, at barnet stimuleres, og dette er i høj grad de voksnes ansvar.

Om Guds betydning for børn og forældre skriver Schweitzer: ”Kun et større Jeg, et ubetinget transcendent væsen, kan skænke barnet den anerkendelse, hvorved dets Jeg kan blive et frit væsen i forhold til alle mennesker. (...) Hvor forældre ikke anerkender nogen instans, der står over dem, og som de selv skal stå til ansvar over for, dér bliver opdragelsen ufri.”¹ Schweitzer skriver også om barnets ret til sin egen død: ”Af frygt for, at døden kan rive barnet fra os, unddrager vi det livet; for at forhindre dets død, lader vi det ikke leve.”² Denne stærke pointering af barnet som et fuldværdigt menneske – også i troens anliggender – finder jeg helt på sin plads. For selv et lille barn bærer på sit niveau ansvar for sin relation til Gud.

Jeg tror også Schweitzer har ret, når han skriver: ”Når barnet får fortalt om Gud, så ”ved” det på sin vis allerede, hvad dette ord betyder. Ikke sådan forstået, at ordet ”Gud” allerede er anlagt i barnet – børn taler ikke af sig selv om Gud, hvis de ikke har hørt dette ord på et eller andet tidspunkt. Men når de får fortalt om Gud, kan dette ord knytte til ved de tidligste barndomserfaringer. Det kan give sproget til erfaringen fra den tidligste barndom.”³

Imidlertid har Schweitzer udtryksmåder, som i bedste fald er misforståelige, fx når han skriver, at bogen repræsenterer ”en afgjort børneorienteret betoning af en religiøs opdragelse og ledsagelse, som ikke fastlægges af kirke og bekendelse, men af børnene selv.”⁴ Udsagnet er udtryk for, at Schweitzer ikke skelner mellem troens egenart og dens indhold. For selvfølgelig kan kirken eller andre kristne ikke diktere troens *relation* til Gud, men de kan og skal have det afgørende ord om troens *indhold*. At overlade det til barnet selv at definere troens indhold er at overbelaste barnet. Og

¹ Schweitzer (2006) side 33.

² Ibid. side 34.

³ Ibid. side 45.

⁴ Ibid. side 5.

når Schweitzer skriver, at ”religiøs opdragelse er en ret, som barnets har, ikke en ret, som kirken har,”⁵ så undres jeg meget over, hvor forældrene er henne. Før kirken kommer på tale, er det efter genuin kristen forståelse forældrene, der har ret og pligt til at oplære barnet i den kristne tro.⁶

Hertil kommer, at Schweitzer ensidigt relaterer barnets tro til en ikke-hellig og ikke-vred Gud. Der bliver noget endimensionalt over Schweitzers gudsbillede, hvilket er katastrofalt i forhold til børn, fordi de også gør deres erfaringer med skyld og vrede i forhold til Gud. Desuden skal vi gradvist op gennem barndommen føre barnets frem mod en mere voksen og moden tro, der også giver sprog for Guds gådefulde og dobbelte natur, som fx kan blive aktuel i mødet med lidelser og ondskab. Jeg mener ikke, en udelukkende venlig og kærlig Gud kan holde stand over for de undertiden meget mørke livserfaringer, som også børn har, og som de gør i stigende grad videre frem i livet.

Guds barnet

Odd Ketil Sæbø, som er programchef i Norsk Søndagsskoleforbund, understreger, at barnetroen ikke er et forstadium eller en forberedelse til det egentlige: voksentroen. Han hævder, at troen rummer en fornuftsdel og en moralsk del, der begge skal udvikles i takt med barnets øvrige udvikling. Men troen har også en relationel del, som er mere end fornuft- og moral-delen, knyttet til *tillid* og *erfaring*, og der er troens tyngde. Sæbø hævder, at vækkelsestraditionen har lagt stor vægt på fornufts- og moral-delen: Jeg skal erkende, at jeg er en synder og Jesus min frelser, kombineret med fokus på det nye liv. Det overfører vi uden videre til børn, hvorved vi underpointerer troens kerne, som er relationen til Gud.

Det er et vigtigt anliggende! Men jeg synes, det modsiges, når Sæbø i *Guds barnet* lægger afstand til læren om arvesynden og rejser spørgsmål til barnedåbens betydning.⁷

Afgørende er synet på Jesu ord om børnene (Mar 10,13-16 m.fl.). Jeg opfatter disse ord som teologiske udsagn, der siger noget om betydningen af at være hjælpeløs og modtagende i forhold til Gud, og i mindre grad som ord, der siger noget om troens psykologisk karakter og udvikling. Sæbø lægger derimod stor vægt på Jesus-ordenes psykologiske implikationer. Fra at vi i praksis måske har overset Jesus-ordenes betydning og radikalitet, synes jeg, Sæbø går til anden yderlighed og bygger en hel teologi op omkring netop disse ord. Fra at formidlingen går ensidigt fra voksen til børn, får vi nu den modsatte situation, at barnet bliver den afgørende læremester.

Barnet har en fuldværdig og forbilledlig tro. Det må ikke antastes. Men jeg synes, at Sæbø i for høj grad lader den voksne desertere, hvilket kan hindre barnets udvikling frem mod voksentro, hvilket er strengt nødvendigt. For hvis barnetroen ikke bliver afløst af voksentroen, kan den voksne slet ikke blive som barn igen!

I barneteologien tales der meget om barneperspektivet. Fint nok. Men jeg synes, der mangler en fremhævelse af, at dette perspektiv *også* rummer et behov for den voksnes styring og (an)svar. Desuden mener jeg ikke, vi skal forvente, at barnet – når det bliver teenager og ung – kan bevare barneegenskaberne. Jeg tror, den unge kan brug for at lægge dem bag sig, inden han som mere moden kan blive som barn igen og få en dybere forståelse af, hvad det vil sige at være barn af Gud.

Kaul og Stålsett

En meget radikal forståelse af barneteologien møder vi hos Dagny Kaul. Hendes ”udgangspunkt er, at der i kristendommen også findes børne-ekskluderende momenter. Børns kristendom ses her som afledet af de voksnes (...) Barnetroens åbenbaringskarakter, eller det hun kalder dens ”eksistentielle dybde dimension og profetisk-reformerende elementer”, går dermed tabt (...). Kauls mål for en

---

⁵ Ibid. side 96.

⁶ Den samme kritik vil jeg rette mod et tilsvarende udtryk hos Iversen (2007): ”Børns religiøse dannelse skal ikke fastlægges af hverken kirke eller andre fagfolk indenfor religion, men af børnene selv.” (side 19)

⁷ Sæbø (2010) side 165, 172, 21 og 170.

trosoplæring, som hun hellere vil kalde en ”børnekirke”, er, at ”børn befries fra sit fangenskab i voksencentreret kirke og teologi, og opdager, at børnelivet selv transcenderes af det hellige.””⁸ Hun mener, at den traditionelle forståelse af dåbsoplæringen er ”et ovenfra-og-ned syn, et paternalistisk, voksencentreret syn på læring”, og hun polemiserer mod tanken om, at den voksne kan og skal føre børn og unge ind i den kristne tro og give dem livshjælp.⁹

Også Sturla J. Stålsett repræsenterer radikale holdninger på feltet, når han ud fra sin barneteologi tager et opgør med bibelsk offerteologi, når han fx hævder, at Bibelen forsvarede patriarkalske magtstrukturer, som fx Abrahams næsten-ofring af Isak, der legitimerer vold mod børn.¹⁰

At disse radikale holdninger giver store konsekvenser for religionspædagogikken i teori og praksis er vist indlysende.

Lad mig samle min vurdering af barneteologien i seks punkter:

1. Barnet er fuldværdigt

Jeg mener, at barneteologien et stykke ad vejen har ret i sin kritik: Den kristne kirke har ofte undladt at tage konsekvensen af sit eget menneskesyn, sin egen inkarnationsteologi (at Gud blev et barn) og af sine egen barnedåbspraksis, som tildeler barnet absolut samme værdi som den voksne. Kirken har heller ikke i tilstrækkelig grad ladet sig udfordre af Jesu radikale ord om barnet, der gør barnet til et forbillede i troens verden.

Kirken har også haft tendens til at tilkende den voksne *for* stor betydning for barnet. Vi kan derfor alle have brug for at tygge på Løgstrups ord i følgende to citater:

”Hvor meget det ene menneske end betyder for det andet, og det kan være overordentlig meget, er der dog altid en uendelig afstand derfra og til at betyde alt. At benægte det er at pervertere forholdet religiøst.”¹¹

”Men dersom vi tror, at vi virkelig kan tage barnets perspektiv fuldt ud, kan vi falde i den grøft, at vi *overtager* barnets perspektiv og ved bedre end barnet, hvordan det er at være barn. Det er overgreb. Kun barnet kan have barnets perspektiv. Hvis vi har empati, holder vi ikke op med at have voksenperspektivet, når vi ”tager barnets perspektiv.””¹²

Jeg mener også, vi med stort udbytte kan inddrage børn mere i forståelsen af de bibelske tekster, eftersom de ofte associerer bedre end voksne. Børn tolker Bibelens fortællinger ind i deres egen virkelighed på en konkret måde, som også kan være inspirerende for den voksne. *Uden*, at den voksne abdicerer som bibelfortolker for børn.

2. Der mangler asymmetri

En væsentlig indvending mod barneteologien er, at den benægter, fortier eller stærkt nedtoner asymmetrien mellem barn og voksen. Ligeså vigtigt det er at fremhæve barnets ligeværdighed, ligeså vigtigt er det at fastholde den (religions)pædagogiske asymmetri mellem barn og voksen. Den består i, at den voksne har det pædagogiske ansvar, og at den voksne er den mere vidende og mere erfarne, som barnet har brug for, for at blive selvstændigt. Dette står ikke i modsætning til respekten for barnet, som pkt. 1 fremholdt, men er i virkeligheden en integreret del af den. (

Alene det forhold, at det er *voksne*, der definerer barnetroen, siger noget fundamentalt om asymmetrien! Faren ved at fornægte, fortie eller nedtone den er, at magtforholdet, som i alle tilfælde er til stede mellem barn og voksen, skjules. Derved opstår en risiko for, at den voksne foretager

---

⁸ Stålsett i Prismet nr. 1, 2004, side 10.

⁹ Ibid.

¹⁰ Jf. Stålsett (2004).

¹¹ Her citeret efter Sagberg, side 116.

¹² Ibid. side 118.

overgreb på barnet, hvilket kan være endnu alvorligere og endnu vanskeligere at afsløre, når det sker under dække af symmetri og magtfrihed.

”Måske er vi i færd med at gøre barnet ansvarlig ikke bare for egen læring, men også for egen tro? Selv om barnet er aktivt i konstruktionsprocessen, må man også have et kritisk blik på samtidskulturen og det ansvar, vi som voksne har, når det gælder at påvirke børns forhold til tro.”¹³

Vi skal kort sagt *både* spørge efter børns tanker om tro *og* videregive den bibelsk funderede tro, som forældrene og i anden omgang kirken har ansvar for.

Et barn er nemlig et menneske, som både *er* og *skal blive*.

3. Alder er en faktor af stor betydning

Min vurdering er, at dele af barneteologien er båret af et romantisk syn på barnet. Dagny Kaul kan fx sige: ”Alle sider ved den voksnes menneskelighed ses som ikke bare potentielt, men også reelt til stede i sin begyndelse i barnet.”¹⁴ Sådan et udsagn er hverken forankret i udviklingspsykologi, erfaring eller Guds ord!

Der er forskel på at sige, at børn *også* har gode og opbyggelige bidrag i forhold til bibeltekster og kristen tro og så at sige, at de er *bedre* fortolkere.¹⁵ Det sidste vil jeg også rubricere som romantik.

Barneteologien angriber i flere af de udgaver, jeg har stiftet bekendtskab med, selve den pædagogiske kunst, som kort fortalt består i, at den voksne i udelt respekt for barnet ønsker at påvirke det. Den pædagogiske kunst består i at se barnet, anerkende det som det er lige nu, lytte til det der hvor det står, og *samtidig* ville opdrage, undervise og forkynde for barnet for at føre det frem til selvstændighed. – Denne spænding har megen autoritær (religions-)pædagogik i tidens løb opløst ved at lægge for stor vægt på det sidste. Men det berettiger ikke barneteologien til at opløse den ved at lægge for stor vægt på det første.

Spændingen mellem at lytte til barnet og at tale med autoritet til barnet viser sig også, når fx Iversen (2007) taler om børn som bibelfortolkere. Det er da fuldstændig rigtigt, at børn kan og skal bidrage i bibel-fortolkningen; men voksenerfaringen giver mig faktisk et fortrin frem for barnet, når det gælder at fortolke tekster. Ligesom det ikke er værd at bruge penge på at uddanne dansklærere, hvis de ikke er bedre til at fortolke tekster, end deres elever er, er det heller ikke værd at uddanne og udruste kristendomslærere og børnkлубmedarbejdere, hvis den voksne ikke har mere at byde ind med end børnene.

4. Der mangler drev frem mod voksentroen

Barneteologien har sat fokus på barnetroen som noget unikt og forbilledligt. Og tak for det! Men jeg savner det nødvendige drev frem mod voksentroen. For lige så vigtigt som det er at anerkende barnets tro som fuldværdig, lige så vigtigt er det at være helt klar på, at barnetroen i psykologisk forstand via teenage- og ungdomstro skal afløses af voksentroens modenhed og kompleksitet. Det er strengt nødvendigt, for at den personlige tro kan rumme de forhold, der for alvor dukker op i teenage- og ungdomsårene så som tvivl, Guds uforståelighed og videnskabelige udfordringer. Men det er endnu mere nødvendigt helt fra børnene er små at være klar over, at målet er den modne voksentro – ganske enkelt fordi man ellers ikke er i stand til at ”blive som børn”. Som Ivar Asheim udtrykker det sådan: ”Anfægtelsen skal føre den voksne derhen, hvor barnet er uden anfægtelsen: Til det punkt, hvor man lader sig tilsige evangeliet uden modsigelse – som i dåbens øjeblik. Netop spædbarnet kan tjene som den klareste illustration af den situation over for Gud, som anfægtelsen skal virkeliggøre.”¹⁶

---

¹³ Mæland (2004) side 59.

¹⁴ Dagny Kaul refereret af Stålsett (2004) side 53.

¹⁵ Iversen side 78.

¹⁶ Asheim (1976), side 155.

5. Svagt syn for arvesynden

De punkter, jeg her har nævnt, har sammenhæng med det menneskesyn, som barneteologien bygger på. Som nævnt virkeliggør barneteologien en meget vigtig dimension i det kristne menneskesyn, nemlig barnets fuldværdige menneskelighed og det troende dåbsbarns fuldværdige kristenstatus. Men på et andet område i det kristne menneskesyn svigter barneteologien, nemlig i synet på menneskets – barnets så vel som den voksnes – iboende destruktivitet, også kaldet arvesynden.

Ganske vist findes der ulykkeligt mange eksempler på, at kirken i sin omgang med børn har været uforsvarlig ensidig i sit fokus på arvesynden og tilsvarende blind for barnets fuldværdige status som menneske; men det berettiger ikke den modsatte ubesindighed, som barneteologien langt på vej er eksponent for.

Når det er vigtigt for mig at fastholde arvesynden i det (religions-)pædagogiske univers, er det ikke af snævert dogmatiske grunde, men ganske enkelt, fordi jeg er meget nervøs for, at vi havner i overanstrengelse og overdrevne forventninger, hvis vi ikke medregner den. En konstant opretholdt spænding mellem *børneperspektiv* og *syndefaldsrealisme* vil være afgørende for at optimere vores indsats over for børn, så vi finder vejen mellem den sorte pessimisme og den naive optimisme. Begge grøfter er nemlig ufrugtbare og ødelæggende for såvel børn som voksne.

En eksistentialist vil tilføje: Hvis vi ikke tager højde for det irrationelle menneske og de begrænsninger, som kommer derfra, får vi et menneskesyn – og en deraf følgende pædagogisk praksis – som er alt for harmoni-søgende og éndimensional!

6. Er kristendommen åbenbaring eller åben dialog?

Endelig rører barneteologien – ligesom al anden religionspædagogik – ved forståelsen af, hvad kristentro og Bibel er. Barneteologien bunder i en grundlæggende erkendelsesoptimisme på børnenes vegne, en tro på børnenes indbyggede potentiale for selv-dannelse. Barneteologien står dermed i fare for at blive en almenreligiøs dannelse, der ikke tager tilstrækkelig højde for, at kristendommen pr. definition er en *åbenbaringsreligion*.

Om man mener, at kristendommen fundamentalt set er ”åbenbaring” eller ”åben dialog” får betydning for religionspædagogikken, forstået sådan, at den første opfattelse også kan rumme dialogiske metoder, men da altså for at føre dialog om åbenbaringen; mens den anden opfattelse også kan være åben for kristendommen som åbenbaring, men da altså som en af flere mulige opfattelser.

Dette hænger naturligvis også sammen med bibelsynet, hvilket også viser sig hos alle de repræsentanter, som jeg har nævnt for børneteologien. Der er meget stor forskel på, i hvor høj grad det slår igennem; men svaret på om bibelteksten er sand og med hvilken autoritet den fremtræder, sætter de didaktiske metoder ind i vidt forskellige kontekster.

Det betyder *ikke*, at jeg ikke kan eller vil lade mig inspirere af de mange ideer og impulser fra barneteologien. Men jeg sætter dem ofte ind i en anden helhedsforståelse af kristentroen og Bibelen.

Konklusion

Teologi med børn har altså sin berettigelse i at udfordre den voksen-magt, som uden tvivl har præget en del religionspædagogik. Men i dette opgør skyller de fleste versioner af barneteologien barnet ud med badevandet i en sådan grad, at der er grund til at finde de store advarselstavler frem!

Litteratur

Asheim, Ivar (1976): Dåpen og det kristelige gjennombrudd. I: Asheim m.fl. (red.): *Kirken og nådemidlene. Festskrift til Leiv Aalen*. Universitetsforlaget.

Iversen, Gertrud Yde (2007): *Hej far, ta' og helbred manden. Børn som bibelfortolkere*. Aros Underviser.

Kaul, Dagny (2004): *"Men jeg tror da på Gud!" Barns Gudsrelasjon i et barneteologisk perspektiv*. I: Prismet nr. 1, 2004. IKO-Forlaget.

Mæland, Kjellfrid (2004): *Treffpunkt: Barn og tru*. I: Prismet nr. 1, 2004. IKO-Forlaget.

Sagberg, Sturla (2002): *Barns tro, "barnetro" og "voksentro"* I: Tidsskrift for teologi og kirke, nr. 2 / 2002. Universitetsforlaget.

Schweitzer, Friedrich (2006): *Barnets ret til religion*. Aros Forlag

Stålsett, Sturla J. (2004): *Isak tar til orde: Barneteologisk kritikk av gudsbilder og offerteologi*. I: Barn 22, nr. 1, 2004, side 53-68.

Sæbø, Odd Ketil (2010): *Guds barnet. Om barnetroens hemmeligheter og en ny trosopplæring*. Verbum Forlag.

Denne artikkel blev bragt på KPIs hjemmeside: www.kpi.dk